

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Румен Христов Янков – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент" по професионално направление 4.4. Науки за Земята, специалност География на населението и селищата

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Директора на НИГГГ – БАН № 01-231 от 26.08.2025 г. и решение на заседанието на научното жури от 16.09.2025 г. Тя е съобразена с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и на Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ. Рецензията е съставена от три части и заключение.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 24 (1) и чл. 26 (1), (2) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от ППЗРАСРБ и чл. 54 и чл. 55 (3) от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ

Единствен кандидат в конкурса за доцент е гл.ас. д-р Борис Георгиев Казаков. Кандидатът е завършил специалност География в Софийски университет с образователно-квалификационна степен магистър през 1999 г. Борис Казаков е на работа в Географски институт-БАН (НИГГГ-БАН) от 2007 г. досега, като последователно е заемал длъжностите н.с. III ст., ас. и гл.ас. От 2013 г. е докторант на самостоятелна подготовка към института и защитава дисертационен труд на тема „Демографска ситуация в селата от Югоизточна България“ (2015 г.).

От направената проверка на представените материали не констатирам пропуски в документацията и в процедурата по участие на кандидата в конкурса. Приложените справки за заемане на академична длъжност и за изпълнение на минималните изисквания за длъжност „доцент“ показват, че кандидатурата на гл. ас. д-р Борис Казаков е допустима. Същият има необходимия професионален опит и научната му продукция изпълнява изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в НИГГГ при БАН.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ

По настоящия конкурс кандидатът е представил списък от 32 научни публикации и дигиталните копия на самите публикации, които не повтарят представените при придобиване на научната степен „доктор“. Те включват 14 публикации към група показатели „В.4.“ – научни публикации съответстващи на хабилитационен труд, 7

публикации в група „Г.7.“ - научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация извън хабилитационния труд и 11 публикации в група „Г.8.“ - публикувана студия или глава от колективна монография.

ОБОБЩЕНА ТАБЛИЦА

ЗА ОБЕМА И ВИДА НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ по чл. 1а (1) и (2) от ППЗРАСРБ и чл. 1а (1) и (2) от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ

на гл. ас. д-р Борис Георгиев Казаков

Група Показатели	За участие в конкурса за доцент	
	Брой точки на кандидата	Необходим брой точки
А	50	50
Б	-	-
В	102	100
Г	228	220
Д	70	60
Е	-	-

Представен е разделителен протокол за съавторство на монографията „Социално-икономическа интеграция на ромите от Харман махала – гр. Пловдив“ (със съавтор доц. д-р А. Равначка).

Приетите за рецензиране публикации по вид са, както следва: 21 статии в издания с научно рецензиране, 8 студии и 3 глави от по-горната колективна монография. Четири от представените публикации са самостоятелни. Останалите са съавторски. Това е положителен знак за качествата на кандидата в екипната изследователска работа и за ролята му на търсен съавтор. Осем от публикациите са на български език, 23 на английски език и една на унгарски. Три от публикациите са в издания индексирани в Scopus и Web of Science, като две от тях са в категория Q3 .

Публикациите в раздел “В” дават фокуса на научните търсения на гл.ас. д-р Казаков – проблемите на ромската пространствена сегрегация, гетоизираните структури на града, сегрегация и интеграция на ромите в образователната система и на пазара на труда, и др. в същото тематично направление (публикации 4.1., 4.4., 4.5., 4.6., 4.9., 4.10 и 4.11.). Предмет на изследванията са най-вече много конкретни казуси от ромските квартали на големите български градове. Обществената актуалност, необходимостта и значимостта на географските изследвания в тази област не

предизвикват никакво съмнение.

Втора насока в работите на кандидата, съответстващи на хабилитационен труд, са изследванията на урбанизацията в България и субурбанизационните и прояви на примера на столицата и отделни райони (4.2., 4.7., 4.8., 4.13.), и проблемите на населени места и социалната инфраструктура в селските територии (4.3., 4.12., 4.14.).

Публикациите извън хабилитационния труд (подгрупи Г.7., Г.8.) представят разширено темата на основен научен интерес: динамиката на ромския етнос, структура и жилищни условия в ромските квартали, проблемите на образованието и здравеопазването на ромското население и др. Най-голямо значение в анализите е отдадено на данните получени от обширното емпирично изследване на Харман махала в гр. Пловдив и изведените от него казуси. Фактическото състояние и изводите от изследването са представени най-пълно в съвместната монография „Социално-икономическа интеграция на ромите от Харман махала – гр. Пловдив (2022 г.). Гл. ас. Борис Казаков е автор на глава Първа - Теоретико-методологични аспекти, Втора - Интеграция на ромите в областта на образованието и Четвърта - Интеграция на ромите в областта на здравеопазването. В публикациите от тази тематична група са изложени вижданията на кандидата по теоретико-методологичната рамка на подобни изследвания и важни въпроси на методиката на полевите и дистанционните наблюдения в гетоизирани структури на обитаването (7.2., 7.3., 8.1., 8.4., 8.7.).

Останалите рецензирани публикации включват теми от географията на градовете (7.1., 8.6, 8.11.), демографското развитие на България и неговите регионални измерения (7.5., 7.6., 8.5.), проблемите на граничните територии (7.4, 7.7.) и др.

В списъка с цитирания на трудовете на гл.ас. д-р Б. Казаков са посочени 14 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни база данни с научна информация. Цитирани са седем публикации, в т.ч. една от тях – четири пъти. Шест от цитиранията са в публикации на чуждестранни автори.

Обемът и качествата на научната продукция имат най-голямо значение за положителното заключение по конкурса. Запознаването с научните публикации на кандидата ми дава основание да приема приносите, посочени в приложената автосправка за действителни. В изследователската си работа Борис Казаков участва във фактическото установяване и картографирането на над 200 гетоизирани ромски квартали в различни градове в страната. Приносът към научното познание на тази геоурбанистична, но и демографска и социална реалност, заслужава най-висока оценка. Тази дейност е осъществена чрез теренни изследвания, анкетиране и интервюта с членове на ромската общност, с градските и общинските власти, и представители на здравни и образователни институции. Приложен е солиден методически набор – база данни и дигитално картографиране в ГИС среда, социологически анкети, дистанционно наблюдение, анализ на кадастрална информация и т.н. При това получената разностранна информация е продуктивно интерпретирана за извеждане на основните характеристики на ромските градски гетоизирани – пространствен обхват, параметри на застрояването, достъп до транспортната инфраструктура и звената на обществено обслужване.

Апробацията на този методически инструментариум е осигурил на кандидата изключително ценен опит, който следва да бъде успешно приложен в осъществяването на по-дългосрочната цел - създаването на дигитална карта на

ромските гетоизирани градски структури в страната. На теоретично ниво въпросът за градската гетоизация е развит през призмата на българската урбанистична и етнодемографска действителност. Представени са модели на гетоизация на примера на някои регионални ромски общности. Резултатите от теренните изследвания са използвани от Б. Казаков като база за анализ и оценка на актуалното състояние, тенденциите и перспективите пред ромските общности в сферата на образованието, пазара на труда и здравеопазването. Опирайки се на солиден емпиричен материал, публикациите на автора разкриват взаимосвързани пространствени и социални измерения на контрапунктивните процеси сегрегация и интеграция. Изградените компетентности поставят кандидата сред водещите експерти в България по проблемите на ромската интеграция.

В синхрон с основната тематична насока и теоретико-методологическите опори към които се придържа гл.ас. д-р Б. Казаков е приносът му в обогатяването на изследователската методика. Въведеният Индекс на пространствена сегрегация определя степента на пространствена сегрегация на гетоизирани градски квартали. Индексът има универсално приложение спрямо подобни урбанистични структури в различна териториална рамка. Методиката превръща стойностите на различни представителни показатели в многостепенни оценки на „благоприятност/неблагоприятност“ формиращи в съвкупност стойността на индекса. Измерванията чрез индекса имат и прогнозно значение за моделиране на бъдещия градски „ландшафт“ (Г.8.1.).

Кандидатът има самостоятелен научно-методически принос в създаването на Интегриран метод за типологизирането на населените места (В.4.14.). Базирайки се на примера на добре позната територия – Югоизточна България, Б. Казаков типологизация с използването на 12 показателя и комбинация на няколко метода на групиране на населените места при което се дефинират пет типа демографска ситуация. Методът е приложим при изследване на различни райони и административно-териториални единици и съответно, сравнителен анализ на селищното развитие на различни териториални нива.

Съществен научно-приложен принос има участието на гл.ас. д-р Б. Казаков в изготвянето на тривариантна прогноза за броя, динамиката и структурите на ромското население в България до 2050 г. и неговото образователно ниво. Заложените в изследването средносрочни сценарии имат голямо значение за изработването на политиките за жилищна и социална интеграция на общността.

Публикациите на кандидата отразяват задълбочен интерес към урбанизационния процес в страната. Специално място в представените публикации по тази тема имат въпросите на субурбанизацията, трансформациите в агломерационните зони на столицата и големите български градове – демографски, стопански и на типа земеползване, градското развитие в крайдунавските региони и страни, ролята на малките градове на сравнителна основа и др.

Общата ми оценка на научните и научно-приложните приноси на гл.ас. д-р Борис Казаков е положителна. Отчитам, както самостоятелния характер на редица научни тези и методически похвати, така и ползотворните резултати от съвместната работа на кандидата с водещи специалисти в областта на населението и селищата като проф. Ч. Младенов, проф. Н. Илиева, доц. А. Равначка и др. наши и чуждестранни учени.

III. Мнения, критични бележки и препоръки

Позитивната ми нагласа относно кандидатурата на Б. Казаков за „доцент“ се дължи изключително на подробното запознаване с неговите научни публикации. Нямам критични бележки от съществено значение за общата оценка. Отделни постановки и изводи могат да бъдат дискутирани, но това е неизбежно и даже колегиално задължение в изследователската работа. Уверен съм, че публикациите на Б. Казаков заслужават и ще намерят по-голяма видимост и цитируемост в научния оборот.

Заклучение

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, (2) и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата по конкурса гл. ас. д-р Борис Георгиев Казаков и направената оценка на представените от него публикации, съгласно чл. 27 (3), (4) от ЗРАСРБ, заявявам категорично положителното си заключение за избирането му на академична длъжност "доцент" по професионално направление 4.4. Науки за Земята, специалност География на населението и селищата.

**Rumen
Hristov
Yankov**

Digitally signed by
Rumen Hristov Yankov
Date: 2025.10.14
17:05:24 +03'00'

Дата: 13.10.2025 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

проф. д-р Румен Янков